

ตราสินค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่ ?

เที่ยงธรรม พลโลก¹

ในการดำเนินธุรกิจ เมื่อมีตัวสินค้าแล้ว ผู้ประกอบการมักจัดทำตราสินค้าหรือที่เรียกว่า “เครื่องหมายการค้า” (Trade Mark) เพื่อใช้เป็นเครื่องหมายสำหรับสินค้าเพื่อผู้บริโภคสามารถเรียกขาน และจดจำสินค้าของตนแตกต่างจากสินค้าของผู้อื่น ไม่สับสนกับสินค้านำเข้าอื่น เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ตามคุณภาพสินค้าตามเครื่องหมายการค้าที่โฆษณา และเพื่อให้ผู้บริโภคทราบเจ้าของสินค้าได้อีกด้วย

หลังจากที่ได้ออกแบบเครื่องหมายการค้าแล้ว เจ้าของเครื่องหมายจะต้องนำเครื่องหมายนั้นไปจดทะเบียน กรมทรัพย์สินทางปัญญา ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อแสดงถึงสิทธิและความเป็นเจ้าของของผู้ที่ได้จดทะเบียน ซึ่งจะได้สิทธิประโยชน์คุ้มครองตามกฎหมาย ป้องกันผู้อื่นลอกเลียน ก่อให้เกิดความเสียหายทางธุรกิจ ประโยชน์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า อันได้แก่

1. เครื่องหมายการค้า ที่จดทะเบียนแล้วจะมีอายุการคุ้มครอง 10 ปี เมื่อครบกำหนดสามารถที่จะต่ออายุได้เป็นคราว ๆ คราวละ 10 ปี
2. มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Right) ในการใช้เครื่องหมายการค้า สำหรับสินค้า
3. มีสิทธิในการทำสัญญาอนุญาตหรือโอนสิทธิ ให้ผู้อื่นใช้เครื่องหมายการค้า
4. มีสิทธิฟ้องร้องและเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ ในกรณีที่มีผู้ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

หากผู้ประกอบการเจ้าของสินค้ามีเครื่องหมายการค้าที่ใช้กับสินค้าแล้ว แต่ไม่เคยนำตราสินค้าหรือเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไปจดทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา หากปรากฏว่ามีผู้อื่นแอบอ้างเอาตราสินค้าหรือเครื่องหมายทางการค้าของเราไปใช้กับสินค้าของผู้นั้น ผู้ประกอบการเจ้าของตราสินค้าหรือเครื่องหมายสินค้าจะฟ้องร้องผู้แอบอ้างได้หรือไม่ ตามพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 46 วรรคแรกบัญญัติว่า

“บุคคลใดจะฟ้องคดี เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน หรือเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดสิทธิดังกล่าว ไม่ได้

¹ นิติศาสตรมหาบัณฑิต,เนติบัณฑิตสภาไทย

ดังนั้นแล้ว ผู้ประกอบการเจ้าของตราสินค้าหรือเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนไม่สามารถฟ้องร้องกับผู้แอบอ้างเอาตราหรือเครื่องหมายของเราไปใช้กับสินค้าของผู้นั้นเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนได้เลย เพราะเราไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้เลย

อย่างไรก็ดี หากผู้แอบอ้างเอาตราสินค้าหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการผู้เป็นเจ้าของตราหรือเครื่องหมายการค้า นำสินค้าของผู้แอบอ้างไปขายโดยแอบอ้างว่าสินค้าที่ขายเป็นของผู้ประกอบการเจ้าของตราหรือเครื่องหมายการค้า ลักษณะแบบนี้ กฎหมายเรียกว่า “การลวงขาย” อย่างนี้ผู้ประกอบการเจ้าของตราหรือเครื่องหมายการค้าที่เสียหายสามารถฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนกับผู้แอบอ้างนำสินค้าไปลวงขายได้ ตามพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 46 วรรคสอง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ที่ไม่ได้จดทะเบียน ในอันที่จะฟ้องคดีบุคคลอื่น ซึ่งเอาสินค้าของตน ไปลวงขายว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันนั้น”

แม้ว่าจะมีช่องทางในการฟ้องร้องกับผู้ที่แอบอ้างเอาตราสินค้าหรือเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่เพื่อป้องกันความเสียหายอันจะเกิดจากการละเมิดเครื่องหมายการค้าแก่ผู้ประกอบการ ควรนำเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้รับสิทธิแต่เพียงผู้เดียวและความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเต็มที่